7/13564, 13565, 13566

İmz.

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00. 926 4.5./**2006**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 19.04.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00,02-20252 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Adana Milletvekili Sayın Prof.Dr.Nevin Gaye ERBATUR'a (3 Adet) ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nihat ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 3 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 3 Yazı

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/13565 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR 7/13565

Bugüne kadar uzman derneklerin kurum bakımı yapmasına izin verilmediği ülkemizdeki en önemli problemlerden birisinin toplumun gözünden uzak ve izole ortamlarda çocukların kapalı kapılar arkasında yaşamalarıdır.

SHÇEK bünyesinde çocuklar farklı gerekçelerle barındırılmaktadırlar. Bunların içerisinde sokakta yaşayan her türlü fiziksel ve cinsel istismara ve sömürüye maruz kalmış çocuklar olduğu gibi, çocuk fuhusunda kullanılmış, ensest ilişkiye zorlanmış, diğer türlü suçlara itilmiş ve istismar edilmiş, madde bağımlısı çocuklar da vardır. Bu çocuklar hep bir arada barındırılmaktadırlar. Bu tespitler ışığında;

SORU 1:

İstismar türlerine göre uzmanlaşmış rehabilitasyon kurumlarınız mevcut mudur?

CEVAP 1:

Korunmaya ihtiyacı olan, her türlü fiziksel ve cinsel istismara maruz kalmış, suça sürüklenen veya suç mağduru olması nedeniyle haklarında bakım, barınma kararı verilen çocuklara bakım hizmetinin verilmesi 2828 sayılı Kanun ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği Kurumumuz yükümlülüğüne verilmiştir. Haklarında bakım tedbiri verilen çocuklar Kuruluşlarımızda derhal bakım ve korunma altında alınmaktadırlar. Toplumda uyum sorunu yaşayan, istismara uğramış, suça yönelmeleri ve suç işlemeleri nedeniyle haklarında tedbir kararı verilen çocukların tekrar topluma kazandırılması için öncelikle bu amaçla kurulan kuruluşta tedavi edilerek bir rehabilitasyon hizmetine tabi tutulmaları gerekmektedir.

Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara hizmet vermek amacıyla Kurumumuz mevzuatı çerçevesinde, eşler arası anlaşmazlık, ihmal, hastalık, kötü alışkanlık, yoksulluk, terk ve benzeri nedenlerle sokağa düşerek sosyal tehlike ile karşı karşıya kalan ve sokakta çocuk ve gençlerin geçici süre ile rehabilitasyonlarını ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamak amacıyla kurulan yatılı veya gündüzlü sosyal hizmet kuruluşları olarak tanımlanan Çocuk ve Gençlik Merkezleri açılmıştır.

SHÇEK Genel Müdürlüğü 1997 yılı itibariyle 1 Çocuk ve Gençlik Merkeziyle başlattığı hizmetlerini, 2006 Mart Ayı sonu itibariyle, 44 Merkez ve bu Merkezlere bağlı olarak hizmet veren 5 Gözlem evi ile sürdürmektedir.

Ayrıca çocukların kuruluşlara yerleştirilme öncesi psiko-sosyal düzeylerinin sağlıklı bir biçimde tespitinin yapılarak değerlendirilmesi ve gerekiyorsa ön rehabilitasyona tabi tutularak kendilerine en uygun kuruluşa yerleştirilmesine imkan sağlayacak "ara kuruluşlar" olan Sosyal Rehabilitasyon Merkezlerinin kurulması yönünde çalışmalara başlanılmıştır.

Halen fiziksel ve cinsel istismara maruz kalmış, suça sürüklenen veya suç mağduru olması nedeniyle haklarında korunma kararı alınan çocuklara yuva ve yurtlarımızda hizmet verilmektedir. Genel Müdürlüğümüze bağlı 98 Çocuk Yuvası ve 111 Yetiştirme Yurdu bulunmakta olup, toplam 20.209 çocuk korunma ve bakım altında bulunmaktadır. Son yıllarda çocuklara yönelik ihmal ve istismar, çocuk suçluluğu, aile içi şiddetin yaşanması, madde kullanımının yaygınlaşması v.b. nedenlerle korunmaya muhtaçlık durumu artmıştır. Kuruluşlarımızda bakılan çocuk

sayısında artışa rağmen, kuruluşlarımızda mümkün olduğu ölçüde ev ortamına yakın düzenlemeler yapılmakta, istismara uğrayan çocukların rehabilitasyonlarına katkı sağlanmaktadır.

İzmir İlinde, Buca Kız Yetiştirme Yurduna bağlı, haklarında bakım tedbiri verilen suça yönelmiş, cinsel istismara uğramış, madde kullanma alışkanlığı olan Kız çocuklarına yönelik Sosyal Rehabilitasyon hizmeti vermek üzere ara istasyon merkezi açılmıştır.

Ayrıca İstanbul ilinde cinsel ihmal ve istismara, cinsel sömürüye maruz kalan Kız çocuklarına yönelik 1. Adım Taksim Çocuk ve Gençlik Merkezi, 2. Adım Bahçelievler 80. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezinde rehabilitasyon hizmeti verilmektedir.

Adana İlinde, madde bağımlılığı, suç işleme alışkanlığı olan veya risk altında bulunan, suç mağduru, evden kaçan ve ihmal-istismara maruz kalan çocukların durumlarına uygun sosyal hizmetin verilmesi amacı ile SHÇEK Genel Müdürlüğümüz, Adana Valiliği, Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Çukurova Üniversitesi Rektörlüğü, Adana Baro Başkanlığı, Adana Sokak Çocukları Başkanlığı arasında yapılan işbirliği çerçevesinde işletilecek olan çocuk ve gençlik merkezi hakkında protokol imzalanmıştır. Bu protokol çerçevesinde halen Adana ilinde Oğuz Kağan Köksal Çocuk ve Gençlik Merkezinde tedavi ve rehabilitasyon hizmeti verilmektedir.

Aydın İlinde Girne Çocuk ve Gençlik Merkezi cinsel ihmal ve istismara uğramış çocuklara yönelik hizmet vermektedir.

Suça Sürüklenen, her türlü ihmal ve istismara uğrayan çocukların öncelikle ayrı bir Rehabilitasyon Merkezinde, rehabilitelerinin sağlanması amacı ile;

2006-2008 Bütçe Tasarısı Yatırım Programında;

2006 yılında 2 Sosyal Rehabilitasyon Merkezi ve 2 Kız Sosyal Rehabilitasyon Merkezi,

2007 yılında 3 Sosyal Rehabilitasyon Merkezi, 2 kız Sosyal Rehabilitasyon Merkezi açılması teklif edilmiştir.

2008 yılında 5 Sosyal Rehabilitasyon Merkezi, 3 Kız Sosyal Rehabilitasyon Merkezi açılması teklif edilmiştir.

Sosyal Rehabilitasyon Merkezlerinin en fazla 20 kapasite ile hizmet vermesi planlanmış, hizmet verecek binaların standartlarının belirlenmesine ve işleyişine ilişkin yasal mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

Genel Müdürlüğümüzce öncelikle ihtiyaç duyulan Ankara, Antalya, Adana, İzmir, İstanbul, Bursa, Edirne, Aydın, Trabzon, Van, Diyarbakır, Gaziantep, Konya, Samsun Valiliklerine mevcut kamu binalarının araştırılarak tahsisinin sağlanması, uygun bina bulunmaması durumunda ihtiyacın kiralama yolu ile karşılanarak 20 kapasiteli sosyal rehabilitasyona ihtiyaç duyan kız ve erkek çocukların rehabilite edilmeleri amacı ile sosyal rehabilitasyon merkezlerinin açılması çalışmaları devam etmektedir.

SORU 2:

Bu kurumlarda hangi sabit standartlarda nasıl rehabilitasyon teknikleri uygulanmaktadır?

CEVAP 2:

Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde öncelikli olarak çocuk, aile ve toplum odaklı çalışmalar yürütülmektedir.

Ayrıca kuruluşlarımızda psiko-sosyal yönden travmaya uğramış bu çocuklar ile Kuruluşumuzdaki Sosyal Hizmet Uzmanları, Psikologlar mesleki çalışma

yapmaktadır. Ayrıca bu çocuklara daha etkili, doğru ve kalıcı hizmet ve yardımda bulunabilmek amacıyla kuruluşlarımızda çalışan profesyonel elemanlarla birlikte devlet kuruluşları ve/veya özel kuruluşlarla çocukların sağaltımına yönelik işbirliği yapılmaktadır. Yetiştirme yurtlarının ve çocuk yuvalarının bulunduğu İllerdeki Psikiyatri Kliniklerinde tedavi süreçlerine ivedilikle başlanılmaktadır. Sosyal Hizmet Uzmanı, Psikologlar çocukların aileleri ve yakın çevreleri ile de mesleki çalışma yapılmaktadır. Çocukların psiko-sosyal gelişimlerindeki olumsuzluklar biran önce rehabilite ve tedavi edilmeye çalışmakta, çocuğu sosyal-kültürel faaliyetlere yönlendirmekte, eğitimlerini başarılı bir şekilde sürdürmeleri için gerekli takip ve izlenmesi sağlanmaktadır.

Yetiştirme Yurtlarında kalmakta olan korunmaya muhtaç çocukların yanında, istismara uğrayan, suça sürüklenen çocukların rehabilitasyonlarını sağlamak için çocuklarımıza yönelik sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler düzenlenmekte ve aktif katılımları sağlanmaktadır.

Kuruluşlarımızda sosyal kültürel etkinliklerin daha verimli yürütülmesi, çocukların eğitimlerinde daha başarılı olmaları amacı ile ;

24.09.2001 tarihinde Korunma altında olan çocukların sportif faaliyetlere katılımının sağlanması amacı ile SHÇEK- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında işbirliği protokolü imzalanmıştır.

30.09.2005 tarihinde Korunma altındaki çocuklara sosyal kültürel sanatsal (tiyatro müzik, resim v.b.), müze ve tarihi mekanların tanıtımı kapsamında ücretsiz girişin sağlanması ve rehberlik yapılması amacı ile SHÇEK- Kültür ve Turizm Bakanlığı İşbirliği Protokolü imzalanmıştır.

14.07.2005 tarihinde çocukların başarılarının artırılması için branş öğretmenlerinin görevlendirilmesi amacı ile SHÇEK-Milli Eğitim Bakanlığı İşbirliği Protokolü imzalanmıştır.

Kuruluşlarımızda kalmakta olan her türlü fiziksel, cinsel istismara maruz kalmış, suç mağduru, suça sürüklenmiş olan çocuklara, bu fiilleri gerçekleştirenler hakkında gerekli yasal işlem başlatılmış olup, Genel Müdürlüğümüz Hukuk Müşavirliği tarafından da takip edilmektedir.

SORU 3:

SHÇEK'in öncelikli görevi risk altında bulunan (sokakta çalıştırılan/dilendirilen, eğitimden uzaklaştırılmış çocuklar) çocukları tespit etmek ve mağduriyet oluşmadan gerekli tedbirleri almaktır. Buna rağmen yurttaşlardan bu tarz gelen ihbarlar neden "sosyal hizmetlere bildirdik bir şey yapmadılar. Çocuklar hala sokakta dilendiriliyor." şeklindedir. Sokakta yaşamaya ve çalışmaya itilen çocuklar her türlü istismara açıktırlar. Çocuğun derhal korunma altına alınması ve akabinde aileye yönelik bilinç oluşturma faaliyetleri gerçekleştirilmesi uygun değil midir? Diğer bir deyişle çocuğunu fiziksel ve cinsel istismara açık şekilde sokakta çalışmaya itmek suçunu aile kaç defa işledikten sonra tarafınızdan müdahale edilmeye değer bulunmaktadır?

CEVAP 3:

Çocukların sokaktan merkezlere gelmelerinin sağlanması yönünde yürütülen sokak çalışmaları; Sosyal Hizmet Uzmanları, Psikologlar ve Çocuk Gelişimciler tarafından gerçekleştirilen sokak çalışmaları 24 saat düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Merkez hizmetlerini reddeden çocuklarla bağlantının kopmaması ve gerek duyulan hizmetin sokakta verilmesi çalışmaları ile sokağa yeni çıkan çocukların tespit edilmesi çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar

kesintisiz bir şekilde yapılmakta olup ayrıca vatandaşlardan gelen ihbarlar bekletilmeksizin değerlendirilmekte, çocuk ve ailesi ile ilgili 2. soruda da yer alan mesleki çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca çeşitli mesleki çalışma ve sosyal hizmet müdahalelerine rağmen çocuğunu sokakta çalıştırmakta ısrar eden ailelere yönelik 2005 yılında 137 aile hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu davalardan 123 tanesi sonuçlanmış ve aileler ceza almıştır.

SORU 4:

Sosyal Hizmet Uzmanı açığınız olduğu defalarca Kurumunuz tarafından da dile getirilmiştir. Bu güne kadar Milli Eğitim Bakanlığından mevcut Üniversitelerin bünyelerinde Sosyal Hizmet Uzmanlığı Yüksek Okulu açılması için talebiniz oldu mu?

CEVAP 4:

Kurumumuz merkez ve taşra teşkilatında halen 9107 personel görev yapmakta olup, bunların 1054'ü Sosyal Çalışmacıdır.

Ayrıca, 2006 yılında KPSS ile 112 Sosyal Çalışmacı alımı için çalışmalar sürdürülmekte olup, mevcut kadrolarımıza ilaveten Başbakanlıktan 6258 yeni kadro ihdası istenilmiş olup, bunların 485'i Sosyal Çalışmacıdır.

Mevcut durumda H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu yıllık yaklaşık 120 mezun vermekte, Başkent Üniversitesi ise yıllık yaklaşık 35 mezun verecek olup, 2002-2003 yılında eğitim-öğretim hayatına başlaması nedeniyle henüz mezun vermemektedir. Ülkemizde yaşanan sosyo-ekonomik değişim sosyal dışlanma, kayıt dışı istihdam, uzun dönemli işsizlik, nüfusun yaşlanması, aile yapısındaki değişimler gibi yükümlülüklerin yerine getirilmesi için sosyal hizmet alanında uzmanlaşmış personele duyulan ihtiyaç nedeniyle Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı 25.11.2005 tarih ve 5541 sayılı yazısı ile ülkemizdeki sosyal hizmet uzmanı ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak yükseköğrenim kurumları bünyesinde yeni birimlerin açılması veya mevcut kontenjanlarının artırılması hususundaki yazısına ek olarak, 12.12.2005 tarih 16712 sayılı yazımız ile Sosyal Çalışmacı ihtiyacının karşılanması için Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığından talepte bulunulmuş, anılan Başkanlığın 27.12.2005 tarih ve 29181 sayılı cevabi yazılarında, kurumlarında Sosyal Hizmetler Programı açılması ile ilgili değerlendirme çalışmalarının devam ettiği bildirilmiştir. YÖK kararı ile Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi' nde Sosyal Hizmetler Bölümü açılmıştır. Ayrıca bakanlık görevine geldiğim Haziran 2005 tarihinde ilk olarak 28.06.2005 tarih ve B.02.0.007.00/1459 sayılı yazımız ile Selçuk Üniversitesi Rektörlüğüne 4 yıllık Sosyal Hizmetler Bölümünün açılması istenmiş olup, Sosyal Hizmet Bölümlerinin açılmasına ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

SORU 5:

Madde bağımlılığı tedavi merkezleri sayıca ve kapasite olarak yetersizdir. Gerek sokakta yaşayan gerekse ailesiyle birlikte yaşayan çocuklar arasında özellikle uçucu madde bağımlılığı giderek artmaktadır. Bugüne kadar Sağlık Bakanlığından bu tarz rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve kapasitenin arttırılması yönü de bir talebiniz oldu mu?

7/1356S

CEVAP 5:

Sokakta yaşayan/çalıştırılan çocukların, örgün eğitim veya mesleki eğitime dahil edilmeleri ve ailelerinin yanına veya kurum bakımına yönlendirilerek, eğitimini tamamlamış ya da iş sahibi gençler olarak rehabilitasyonlarının tamamlanması amacıyla, 2004 yılında Başbakanlık Makamının talimatıyla Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanının koordinasyonunda, İçişleri Bakanı,Sağlık Bakanı,Milli Eğitim Bakanı ve Adalet Bakanından oluşan bir komite kurulmuştur. Bakanlardan oluşan Komitenin talimatları ile SHÇEK Genel Müdürlüğü'nce, yeni hazırlanan hizmet modeli hakkındaki Başbakanlığın 2005/5 nolu genelgesi, 25 Mart 2005 tarih ve 25766 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.Yeni Hizmet Modelinin öncelikle sorunun yoğun görüldüğü, İstanbul, İzmir, Ankara,Antalya,Diyarbakır, Adana, Mersin, Bursa, Gaziantep ve Erzurum İllerinde uygulamaya başlanmıştır. Çalışmaların takibi ve değerlendirmesi için İllerde değerlendirme toplantıları tüm sektörlerin katılımı ile yapılmaktadır. Bakanlardan oluşan komitede çalışmalarını devam ettirmektedir. Modelin ihtiyaç duyulan diğer illere de yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bu hizmet modeli ile hizmetler standartlaştırılmış ve kurumların sorumluluk alanları belirlenerek, eşgüdüm sağlanmıştır. Bu hizmet modeli 5 bakanlığın sorumluluğunda yürütülmekte olup madde bağımlılığı tedavi merkezlerinin kurumsal kapasitelerinin ve sayılarının artırılması ile ilgili Sağlık Bakanlığına ayrıca bir talepte bulunulmasına gerek yoktur. Ayrıca 2004 yılında hizmete açılan Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesine bağlı olarak hizmete açılan UMATEM'in açılmasında da Bakanlığımızın katkıları bulunmaktadır.

SORU 6:

Kurumlarınızı toplum denetimine; sivil toplumla ve yurttaşlarla işbirliğine, açmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 6:

Kurumumuz hizmetlerini yürütürken bu alanda hizmetleri bulunan STK'lar , yerel yönetimler, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sürekli olarak işbirliği çalışmaları yapılmakta, ortak çalışmalara yönelik protokol imzalanmaktadır. Yapılan işbirliği çalışması sırasında denetimler de yapılmaktadır.

Kuruluşlarımıza mesai saatleri içerisinde yapılacak ziyaretlere izin verilmektedir.

Sürekli olarak kuruluşlarımızda gönüllü olarak çalışma talebinde bulunan kişiler hakkında sosyal inceleme yapılmakta, çocukların psiko-sosyal gelişimlerini risk altına sokmayacak kişilerin çocuklarımız ile gönüllü çalışmalarına izin verilmektedir. Kuruluş İdaresi tarafından bu kişilere her türlü destek sağlanmaktadır.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı